

Hvordan sikrer vi alle muligheten til å leve trygge liv?

Trygghet er en forutsetning for å leve frie og selvvalgte liv. Tryggheten i et nært helsetilbud og en rettfærdig rettsstat er grunnleggende for alle innbyggere. Det finnes også grupper som er spesielt utsatte i møte med storsamfunnet. Enten det gjelder asylsøkere eller barn i sårbare omgivelser fortjener de den samme tryggheten i hverdagen som alle andre. For oss handler trygghet om muligheten til å leve frie liv.

Alle skal få en trygg oppvekst

Vi vil at alle barn skal ha en trygg oppvekst, beskyttet mot vold og overgrep.

Det viktigste vi kan gjøre for å forhindre vold og overgrep er forebygging og kunnskap. Vi vil satse på forebygging og tidlig innsats ved å styrke samarbeidet mellom hjem, politi, skole, barnehage, barnevern, helsestasjoner og frivillige organisasjoner. Alle må jobbe sammen for å oppnå gode resultater.

Alt for mange barn og unge opplever traumatiserende vold og overgrep. Slike traumer hindrer mange i å fullføre utdanning og å skaffe seg arbeid. Enkeltmennesker får ikke brukt sitt potensiale i livet. Vi vil øke satsingen og å spre kunnskap om traumas betydning for gode oppvekstforhold. Systematisk arbeid og kunnskap om traumer må integreres i alle samfunnets institusjoner, alt fra barnevern og barnehager til politi og skole.

Vi vil styrke innsatsen for reprodutiv helse for unge.

Vi vil at barn og unge som lever i sårbare livssituasjoner, skal sikres rettssikkerhet og bli møtt av et barnevern med tid og riktig kompetanse, forankret i respekt for berørte barn og foreldre.

Alle barn fortjener en trygg oppvekst. Vi trenger flere foster- og adoptivforeldre. For å rekruttere foster- og adoptivforeldre må vi bedre deres og barnas rettigheter. Vi vil sikre reell likestilling mellom enslige, heterofile og skeive par, samt øke rekrutteringen blant minoriteter.

Retten til familieliv er en grunnleggende og gjensidig rettighet for barn og foreldre. Hvis barnevernet overtar omsorgen for et barn, må det tilrettelegges for nok samvær med biologiske foreldre så lenge dette ikke er i strid med hensynet til barnets beste. Hensynet til barnets beste veier tyngre enn hensynet til foreldrene ved interessekonflikter.

Et godt ettervern er viktig for å forebygge framtidige problemer, og vi vil derfor øke støtten til ettervern i barnevernet.

Dagens lovverk om seksuelle overgrep må oppdateres for å innføre et samtykkebegrep i voldtektslovgivningen.

Vi vil sette ned et nytt utvalg som skal gå igjennom hjelpetilbudet for personer som er utsatt for voldtekt, og som også skal se nærmere på politietterforskningen av voldtektssaker.

Venstre vil fjerne minstestrafene og gi domstolene mulighet til å nyansere straffenivået ut fra omstendighetene i den konkrete saken.

Vi vil at sosiale støtteordninger skal gi barn flere muligheter og bedre forutsetninger til å leve selvvalgte liv.

Venstre vil fortsette arbeidet med kvalitetsoppfølging av SFO/AKS. Samtidig skal vi sikre at SFO/AKS først og fremst skal være et sted for barns lek og annen selvstyrt aktivitet.

SFO/AKS skal stimulere til både lek og læring. Det er også viktig at tilbudet gir barna et godt kreativt, praktisk og estetisk tilbud. Mer samarbeid med ulike aktører som kulturskole og ulike frivillige aktører, som f.eks. idrett og miljøorganisasjoner, kan gi et løft for SFO/AKS.

Det er i dag en utfordring at kvaliteten på SFO/AKS varierer mye fra kommune til kommune. Vi vil sikre jevn høy kvalitet på tilbudet.

Barnehagen er en viktig arena for fellesskap og utvikling. Kontantstøtten innebærer at fellesskapet bidrar med økonomisk støtte for at foreldre skal kunne holde barnet sitt borte fra barnehagen. Vi mener dette er feil prioritering av fellesskapets ressurser og vil avvikle kontantstøtten.

Vi vil øke og skattlegge barnetrygden. Slik sikrer vi at familier med lav inntekt får mer enn de gjør i dag.

Vi vil sikre at barnetrygden holdes utenfor beregningsgrunnlaget av sosialhjelp og fjerne kommunenes anledning til å redusere utbetalingene til familier som mottar barnetrygd.

Rettferdig og human rettsstat

Det liberale demokratiet bygger på en sterk og uavhengig rettsstat. Rettsstaten skal sikre likhet for loven, ivareta rettsvernet for den enkelte og sette grenser for statens maktutøvelse. Grunnsteinen i rettstaten er uavhengige, upartiske og effektive domstoler. Påtalemyndigheten spiller også en sentral rolle i å sikre en rettferdig og upartisk rettstat. Vi vil derfor grunnlovsfeste påtalemyndighetens uavhengighet.

Norge har sterke demokratiske tradisjoner, men konstitusjonen vår må også være rustet for regnværsdager. I dag er det ingen uavhengig juridisk prøving av valgklager. Vi vil gi Høyesterett mulighet til å behandle klager på Stortingets godkjenning av stortingsvalg.

Vi vil opprette en ny forvaltningsdomstol til erstatning for de organer som i dag fatter tvangsvedtak i barnevernssaker eller er klageinstans i trykkesaker og utlendingssaker.

For å tydeliggjøre domstolenes rolle som en uavhengig statsmakt vil vi flytte kompetansen for utnevning av dommere fra regjeringen til et uavhengig organ, hvor representanter fra regjeringen ikke har flertall.

Politiet er samfunnets førstelinje i håndheving av rettsstaten og demokratiet. Vi vil støtte politiet i denne rollen og gi dem et klart forankret mandat.

Vi vil sikre innbyggerne en trygg hverdag ved å opprettholde bemanningsnormen med to politifolk per tusen innbyggere. Politirollen er en annen i dag enn for noen år siden, og utviklingen i saker som overgrep på nett, miljøkriminalitet og økonomisk kriminalitet har gitt politiet nye utfordringer. Politiet må dermed kunne rekruttere kompetanse som gjør etaten rustet til å møte slik kriminalitet.

Vi mener at generell bevæpning av politiet ikke skaper større trygghet i tjenestehverdagen, men at våpen skal være tilgjengelig i politibilene, og skal kunne brukes i skarpe situasjoner.

Vi mangler i dag samisktalende politipersonell og vil derfor jobbe aktivt og målrettet for å rekruttere blant samisktalende til politiutdanning.

Et liberalt demokratis styrke kan måles i hvordan vi behandler dem som har gjort samfunnet skade. Et liberalt svar balanserer straff og behandling, samtidig som det gir hjelp til ofrene.

Vi vil øke bevilgningene til lavterskel rettshjelp, øke salærsatsen og utvide rettshjelpsordningen til flere områder samtidig som vi øker inntektsgrensen for fri rettshjelp. Alle skal ha likhet for loven.

Forliksrådet er grunnsteinen i det norske rettsvesenet. For å sikre bred rekruttering og tilstrekkelig kompetanse, vil vi sikre at medlemmer av forliksrådet får dekket tapt arbeidsfortjeneste.

Alle innbyggere må få mulighet til å avklare om de har en reell juridisk sak og faktisk trenger rettshjelp. Derfor vil vi opprette førstelinjetilbud som kan bidra til tidlig avklaring av rettshjelpsbehov.

Vi vil utvide og forsterke voldsoffererstatningsordningen.

Vi vil at straff og soning skal føre til at lovbytere kan rehabiliteres. Derfor er vi opptatt av forebygging og rehabilitering. Vi vil etablere flere overgangsboliger som gjør det lettere for domfelte å rehabiliteres.

Vi er opptatt av et soningstilbud som gir innsatte gode forutsetninger for å endre livene sine. Vi vil forbedre det psykiske helsetilbudet og muligheten til utdanning og omskolering, og sikre at kvinner som soner får like gode tilbud som det mannlige innsatte får.

Hjemmesoning med fotlenke kan være et godt rehabiliterende alternativ for flere straffedømte. Derfor ønsker vi å øke bruken av fotlenkesoning som alternativ til andre soningsformer.

Isolasjon er av og til nødvendig, men mest av alt skadelig for de innsatte. Derfor ønsker vi å redusere bruken av isolasjon i norske fengsler, slik at innsatte kan komme videre med rehabilitering.

Glattcelle blir brukt for mye. Vi vil redusere politiets anledning til å bruke glattcelle ved å heve terskelen og redusere antall timer mennesker kan bli holdt på slike celler.

Omvendt voldsalarm må tas i bruk i større grad slik at ansvaret legges på voldsutøver fremfor offer.

Vi vil lovfeste at innsatte i fengsler som hovedregel ikke kan holdes mer enn 12 timer innelåst på celle per dag. Unntak fra denne regelen må gjøres etter vedtak på forhåndsgitte kriterier.

Rusavhengige lovbytere trenger behandling for å kvitte seg med avhengigheten. Derfor vil vi utvide narkotikaprogrammet med domstolskontroll som et alternativ til soning i fengsel. Slik får flere rusavhengige tilbud om behandling istedenfor straff.

Færre kvinnelige straffedømte gjør at det er færre fengsler der kvinner kan sone blant andre kvinner. Derfor vil vi opprette et mer desentralisert soningsopplegg for kvinner i hele landet og bedre kvinners soningsforhold.

Barn og ungdom skal ikke sone sammen med voksne. Det er fastsatt i FNs barnekonvensjon. Vi vil derfor bruke ungdomsstraff der det er mulig, men også etablere tilstrekkelig ungdomsenheter ved norske fengsler.

Vi vil at alle blir behandlet med respekt og forståelse i møte med politiet.

Sexarbeideres rettigheter er for svake. Vi vil fjerne sexkjøpsloven og endre hallikparagrafen for å gjøre sexarbeidernes hverdag tryggere.

Vi vil fjerne muligheten til å innføre lokale eller nasjonale tiggerforbud. Retten til å be om penger kan ikke avskaffes.

Forbruksgjelden har økt formidabelt de senere år, med brutale konsekvenser for de mest sårbare husholdningene, ikke minst de med barn. Vi vil innføre et tak for forbrukslånsrenter og forby aggressiv markedsføring for forbrukslån.

Frihet og trygghet i nære helsetilbud

Retten til et trygt og nært helsetilbud av god kvalitet er viktig for at alle skal ha friheten til å delta i samfunnet. Alle mennesker har ansvar for egen helse. Dessverre er det ikke alle som har ressursene eller kunnskapen til å ta bevisste valg på egne premisser. Vi vil gi alle muligheten til å ta mer styring over eget liv.

Når vi forebygger sykdom redder vi både liv og sparer fellesskapet for store tap. Forebyggende helsearbeid er derfor kjernen i vår helsepolitikk. Derfor er det så viktig at offentlig, privat og ideell sektor fungerer godt sammen for å tilby et godt helsetilbud. Oppnår vi det, gir vi flere muligheten til å leve livet på egne betingelser.

Norge trenger bedre forebygging mot overvekt og fedme. Vi ønsker å gjennomgå og oppdatere kostholdsrådene og matmerking basert på den nyeste kunnskapen. Et mer klimavennlig kosthold er også et sunnere kosthold, og informasjonen rettet mot forbrukere må ta hensyn til klimaavtrykk og bærekraft. Vi vil bruke avgiftssystemet til å fremme sunne og klimavennlige matvarer.

Vi vil gi alle bedre tilgang på gode og nære helsetjenester.

En kompetent fastlege som følger pasientene over tid er best for pasienten. Det må sikres god tilgang på fastleger i hele landet. I dag er det gratis å gå til fastlegen for mennesker under 16 år. Vi vil utvide dette tilbudet til 18 år slik at vi reduserer antall unge mennesker som vegrer seg for legebesøk fordi de ikke har egen inntekt.

Vi vil at helsetjenester skal være så nær pasienten som mulig. Derfor vil vi jobbe for et medisinsk forsvarlig desentralisert akutttilbud innen indremedisin, generell kirurgi, ortopedi og fødetjenester. Avstander og reisetid må legges til grunn for spesialisthelsetjenesten sitt føde- og akutttilbud.

Når vi investerer i nye sykehus må det bidra til et bedre helsetilbud, og det må stå i samsvar med befolkningsvekst og behov. Kostnadene ved eventuell nybygging må også holdes under kontroll. Planene for Oslo Universitetssykehus er et eksempel på det motsatte. Vi vil derfor stille krav om en ny utredning av bevaring og utbygging av Ullevål sykehus, før en eventuell utvidelse på Rikshospitalet tomt.

Vi må sørge for gode tannhelsetjenester. Vi må forebygge dårlig tannhelse, og gi støtte til nødvendig behandling. Mennesker med sårbar økonomi må få støtte til tannbehandling.

Rusavhengighet henger tett sammen med fysisk og psykisk helse. Vi vil arbeide for tilbud med bedre samarbeid mellom fagområder og tjenestetilbydere.

Kvinner over hele landet må sikres gode og trygge fødetilbud, med reelle valgmuligheter for hvordan de ønsker å føde. Det må utdannes flere jordmødre og gynekologer, og fødende må sikres medisinsk oppfølging under transport til fødeavdelingen. Avstand og reisetid må vektlegges sterkere i organiseringen av fødetilbud i distrikts-Norge.

Helsetjenester før og etter fødsler, liggetiden og jordmortjenesten på barselavdelinger på må styrkes og prioriteres.

Vi vil at pasienten skal oppleve møtet med helsetjenesten som én tjeneste, uavhengig av hvem som leverer og betaler tjenesten. Derfor må sykehus og kommunale helsetjenester samarbeide tettere. Vi vil gi kommunen en større rolle i helsefellesskapene, som er møteplasser mellom kommunene og sykehusene. Vi vil sikre lokal forankret ledelse på alle landets sykehus.

Pasienter med lang reisevei til behandling, skal ha tilbud om raskeste reisealternativ hjem.

Den samlede detaljstyringen av sykehusene opptar ressurser som kunne vært bedre anvendt. Det er nødvendig med en bred gjennomgang av arbeidsprosesser og målstyring i sykehusene, for å få til en bedre og mer tilpasset arbeidsdeling til beste for pasientene.

Helserehabilitering er viktig for å kunne delta i samfunnet igjen. Vi må opprettholde tilbudet om spesialisert rehabilitering samtidig som vi videreutvikler det eksisterende rehabiliteringstilbudet i kommunen. Vi vil styrke ettervern i kommunen med et bredere, brukerstyrt tilbud.

Vår psykiske og fysiske helse henger sammen og må likestilles.

Vi må trappe opp arbeidet med psykisk helse. Psykiske plager er like reelle som fysiske problemer, og vi må sikre at en større andel av helsebudsjettene brukes på psykisk helsetilbud.

Vi anerkjenner at noen vil ha behov for livslang eller langvarig oppfølging for sine psykiske helseutfordringer på samme måte som kronikere i somatikken har det.

God behandling av psykisk sykdom krever brukermedvirkning og behandlingsopplegg tilpasset den enkelte. Derfor vil vi gå vekk i fra bruk av pakkeforløp innen psykisk sykdom, men beholde behandlingsfrister og rettigheter for pasienter.

Vold og overgrep fører til angst, depresjoner og psykiske lidelser. Derfor prioriterer vi å finansiere opptrappingsplanen for barn og unges psykiske helse og opptrappingsplanen mot vold og overgrep mot barn.

Overgangen til voksenlivet gjør oss sårbare. Derfor vil vi bygge ut både forebyggende og behandlende tilbud til ungdom og studenter.

Skal vi få ned selvmordstallene i Norge må forebygging og oppfølging starte tidlig. Vi vil etablere programmet Youth Aware of Mental Health i Norge, først som en prøveordning og på sikt som et tilbud til alle elever på ungdomstrinnet.

Vi vil minimere bruken av tvang innen psykisk helsevern. Samtidig anerkjenner vi at personer med alvorlige psykiske lidelser har et særskilt behov for beskyttelse i alvorlige sykdomsperioder, og vi vil legge til rette for at behovet for beskyttelse blir ivarettatt. Vi er opptatt av å finne løsninger der pasienten i størst mulig grad er med på å bestemme behandlingsformen.

For noen av de sykeste pasientene kan det være behov for et langvarige eller livslange heldøgns omsorgstilbud med tett medisinsk-psykiatrisk oppfølging. Venstre vil bygge ut flere slike plasser.

Rettsvernet til pasienter under tvunget psykisk helsevern må styrkes, slik at man jevnlig får en reell faglig overprøvingsmulighet for bruken av tvang.

Psykisk helse trenger prioritering innen førstelinjetjenesten og hjelp må gjøres mer tilgjengelig. Det må bli lettere å få hjelp, uten å stå på venteliste i mange måneder. Vi ønsker å øke legevaktjenestens kompetanse innen psykiatri og samtidig øke antall behandlingsplasser, spesielt for å forebygge selvmord. De med mest alvorlige utfordringene må prioriteres høyere. For denne gruppen bør det være egne, statlig finansierte bo- og behandlingstilbud.

Vi vil styrke sikkerheten til personal i kommunal rus- og psykisk helsetjeneste.

Veteraner som har tjenestegjort, møter altfor ofte utfordringer når de kommer hjem, både fysisk og psykisk. Vi vil styrke helsevesenets tilbud til denne gruppen som har spesielle behov, og som ikke deles av andre samfunnsgrupper. Vi vil sikre veteranenes klageadgang gjennom utvidelse av Forsvarets Ombudsordning.

Vi ser på forskning, innovasjon og bioteknologi som nøkler til framskritt.

Mobile helseløsninger, som helseapper, måleinstrumenter og selvtester styrker helsetilbudet. Vi vil legge til rette for å bruke slike apper i forbindelse med opptrening og rehabilitering hjemme. Slike løsninger må ivareta personvernet på en god måte.

I dag lever kvinner lenger enn menn, men opplever mer sykdom. Vi har fortsatt mangelfull medisinsk kunnskap om kvinners helse. Venstre vil bevilge mer til forskning på kvinnehelse. Vi er opptatt av å sikre en lik og rettferdig behandling av alle kjønn i helsevesenet.

Vi vil ta i bruk de mulighetene teknologien gir oss. Medisinsk forskning gir oss nye behandlingmuligheter, og vi vil derfor sikre en moderne og liberal bioteknologilov. Vi vil tillate at genterapi brukes til å forebygge og behandle mindre alvorlige sykdommer, dersom behandlingsrisikoen er lav. Vi vil også at genterapi bare skal brukes for å løse sykdomsutfordringer.

Et barns tilknytning til sine omsorgspersoner skjer på mange måter. Felles gener er ikke avgjørende. Vi vil derfor åpne for at infertile kvinner eller par skal kunne få barn ved samtidig egg- og sæddonasjon (embryodonasjon). Vi vil tillate regulert altruistisk surrogati i Norge og sørge for juridisk vern av barn født av surrogatmor i utlandet. Vi vil også etablere klare rettigheter for surrogatmor.

Alle barn trenger foreldre. Vi vil doble adopsjonsstøtten og sikre adopsjonsforeldre samme permisjonsrettigheter som de som føder egne barn.

Vi vil legge godt til rette for trygg svangerskapsomsorg og vil gjennomgå kriteriene for fosterdiagnostikk for å avdekke alvorlig arvelig sykdom og utviklingsavvik. Vi vil senke terskelen for hvem som kan benytte seg av genetiske undersøkelser av befruktete egg. I tillegg vil vi tillate å lagre eggstokkvev, egg og sæd på ikke-medisinsk grunnlag, så lenge det betales av brukeren.

Retten til selvbestemt abort er en viktig og hardt tilkjempet rettighet. Det er kvinnen som skal bestemme om hun vil bære frem barn. Derfor vil vi utvide den selvbestemte retten til abort til uke 18 og avvikle abortnemndene. Samtidig vil vi sikre adgang til god rådgiving og oppfølging. Samtidig er denne retten under konstant press i flere deler av verden. Venstre vil derfor at retten til selvbestemt abort skal inkluderes i retten til å bestemme over egen kropp, og anerkjennes som en menneskerettighet.

Rusavhengighet skal alltid møtes med omsorg, behandling og verdighet.

Liberal rusomsorg tar utgangspunkt i den enkelte rusavhengiges situasjon. Vi må gjøre veien deres til hjelpeapparatet så kort som mulig. Derfor mener vi at avkriminalisering for besittelse av mindre mengder narkotika til eget forbruk er viktig. Legemiddelassistert rehabilitering (LAR) må videreføres, men ordningen må i større grad skje på brukernes premisser og det må tillates flere medikamenter.

Prøveordningen med heroinassistert behandling (HAB) må utvides til flere byer og gjøres permanent som et tilbud for dem med tyngst rusavhengighet. Vi vil tilby kvinner med alvorlig rusavhengighet gratis langtidsvirkende prevensjon. Vi vil også følge opp avkriminalisering med en opptrappingsplan som gir økt kompetanse og bemanning i primærhelsetjenesten. Den bør dels være øremerket og dels søkbar for kommunene. Alle må sikres et tilbud om rusbehandling senest 24 timer etter avrusning.

Forbud fører til at lettere stoffer blir lett tilgjengelig og er en døråpner inn i kriminelle miljøer og til tyngre narkotiske stoffer. Vi vil derfor redusere skadevirkningene gjennom streng regulering og helsehjelp, ikke forbud og stigmatisering. Når det gjelder cannabis mener vi at det foreligger nok internasjonal kunnskap og erfaringer fra andre land til at fordelene for samfunnet ved en regulert omsetning synes å oppveie ulempene.

Vi vil satse mer på forebyggende arbeid og informasjonskampanjer rettet mot ungdom for å redusere bruken av narkotiske stoffer.

Vi vil gi barn og unge bedre seksualitetsundervisning

I en kultur preget av likestilling blir alle mennesker respektert og føler seg trygge uavhengig av blant annet kjønn, seksuell orientering og funksjonsvariasjon. Friheten til å uttrykke seksuell identitet og kjønnsuttrykk og leve ut sin seksuelle orientering er et kvalitetstegn ved et liberalt samfunn. Vi vil ha en bred tilnærming til seksualitetsopplæring slik at barn og unge opplever skolen som en trygg arena for å lære om kropp og helse, integritet og grensesetting, lyst og mangfold.

Vi vil gi eldre mer frihet og trygghet.

De aller fleste ønsker å bo hjemme så lenge som mulig, og det vil vi legge til rette for blant annet gjennom økt utvikling og bruk av velferdsteknologi. I møte med eldrebølgen vil vi øke antallet studieplasser i sykepleierutdanningen og etablere flere omsorgsboliger og bofelleskap for eldre og syke.

Det skal sikres et godt tegnspråklig sykehjemstilbud for de eldre som ønsker det. Det skal jobbes med å finne gode løsninger.

Vi vil støtte opp om nye, varierte boformer som legger opp til sosialt fellesskap og aktivitet i hverdagen. Vi vil satse på hjemmetrening og vi vil at alle som ønsker, skal ha et eget rom på sykehjem. Der personer med behov for helsehjelp vil bo sammen, vil vi legge til rette for det.

Vi ønsker private tilbydere av omsorg velkommen. Det betyr større valgfrihet for den enkelte, og bidrar til å videreutvikle sosialt entreprenørskap og innovative løsninger som kommer hele samfunnet til gode. Eldrereformen «Leve hele livet» gir eldre større frihet og selvbestemmelse i hverdagen. Vi vil derfor videreføre denne.

Alle skal føle seg trygge ved livets slutt, ha en hånd å holde i og bli behandlet av fagfolk med spesialkompetanse uansett om man velger å dø hjemme eller på sykehus. Vi vil styrke de palliative tjenestene for alle aldersgrupper.

Frihet stopper ikke ved Norges landegrenser

Aldri før har flere mennesker i verden vært på flukt fra krig, klimaforandringer, nød og elendighet. Menneskerettighetene opphører ikke ved landegrensene, og vi mener alle mennesker på flukt har rett til beskyttelse.

Vi skal bidra med hjelp i nærområdene hvor mange er på flukt, vi skal ta imot kvoteflyktninger som blir fordelt gjennom FN og sørge for at de som søker asyl i Norge blir behandlet på en human måte. Vi vil at klimaflyktninger skal anerkjennes som flyktninger.

Norge støtter europeisk samarbeid og koordinering av flyktning- og asylpolitikken. Norge bør ta et større ansvar for ankomster til Europa, basert på folketall, økonomisk evne og norske kommuners kapasitet til å ta imot og integrere dem som får innvilget sine asylsøknader basert på et reelt beskyttelsesbehov.

Vil at Norge skal ta en større del av ansvaret for folk på flukt. Derfor vil vi ta imot flere kvoteflyktninger. Vi mener Norge bør ta imot minst så mange kvoteflyktninger som FN ber oss om.

De som kommer til Norge, skal få sine asylsøknader behandlet på en skikkelig måte og innen rimelig tid. De som har behov for beskyttelse, skal få opphold, samtidig som de som ikke har et slikt behov, raskt skal returneres.

Vi vil at folk som har rett på beskyttelse raskt skal integreres i det norske samfunnet. Det er uheldig for integreringen at flyktninger lenge må ha midlertidig oppholdstillatelse for å få permanent oppholdstillatelse. Derfor vil vi redusere perioden med midlertidighet og heller gi trygghet til folk på flukt.

Vi vil føre en liberal og human asyl- og innvandringspolitikk som tar vare på dem som har behov for beskyttelse.

Flyktningspørsmål løses best gjennom internasjonalt samarbeid. FNs rolle er avgjørende. Vi vil bidra til å styrke FNs høykommissær for flyktninger sin stilling og bidra til aksept rundt deres anbefalinger. Derfor vil vi at Norge skal ligge i forkant og som en hovedregel legge seg på den linjen som er foreskrevet av Høykommissæren.

Vi mener det er uansvarlig å sende mennesker tilbake til land der de risikerer å bli utsatt for krig, dødsstraff, tortur, forfølgelse eller annen umenneskelig og nedverdiggende behandling.

Vi vil ikke at flyktninger skal returneres til krigsherjede land og områder. Derfor vil vi gjeninnføre rimelighetsvilkåret, som hindrer slike asylreturer.

Mange land er så preget av svake offentlige institusjoner eller svært høye ankomsttall at de ikke makter å behandle asylsøknader. Vi vil ikke at flyktninger skal sendes tilbake til slike land.

Barn er spesielt sårbare, og barn på flukt har et særskilt behov for beskyttelse. Det er grunnen til at vi alltid setter barnas beste først i asylspørsmål.

Når asylsøknader behandles, skal barnas beste alltid veie tyngst. Derfor vil vi gi permanent opphold til barn med reelt beskyttelsesbehov, som flykter alene til Norge. Vi vil at barnevernet skal ta omsorgsansvaret for de barna det gjelder, herunder aldersgruppen 15-18 år som i dag kommer under utlendingsmyndighetenes omsorgsansvar.

Barn skal ikke betale prisen for foreldrenes handlinger. Vi vil kjempe for at lengeværende asylbarn skal få bli i landet, selv om foreldrene har oppgitt feil informasjon på asylintervju.

Alle barn har rett til en utdanning, uansett hva slags oppholdsstatus de har. Derfor vil vi sørge for at alle barn og unge i Norge har rett til barnehage, grunnskole og videregående utdanning.

I dag blir utvisning brukt i altfor mange straffesaker der hensynet til barnas beste tilsier noe annet. Derfor vil vi vurdere om det er andre straffereformer som heller kan brukes, slik at barnas beste ikke svekkes.

Mennesker på flukt skal også sikres grunnleggende rettigheter i Norge. I møte med offentlige myndigheter skal sårbare mennesker blir møtt med respekt og forståelse.

Alle skal ha frihet til å bo og leve med familien sin så sant det er mulig. Derfor vil vi gjøre det enklere å søke om og få innvilget familiegjenforening. I dag er det også en tidsbegrensning for flyktninger om å søke familiegjenforening uten å måtte betale et omfattende gebyr. Vi vil derfor redusere gebyret kraftig slik at flere kan gjenforenes med sine familiemedlemmer.

Grunnforutsetningene for å kunne bidra til samfunnet er arbeid og god helse. Papirløse emigranter bør derfor få arbeidstillatelse og rett til grunnleggende helsehjelp, slik alle andre grupper i Norge har.

I dag kan midlertidige oppholdstillatelser trekkes hvis forholdene endrer seg i hjemlandet til asylsøkere. FN rapporterer jevnlig om hvilke land som kan betraktes som trygge for retur. Vi vil endre denne praksisen slik at en oppholdstillatelse ikke kan trekkes på bakgrunn av slike endringer. Dette vil gi forutsigbarhet og trygghet til en utsatt gruppe.